

жовтня 1998 року № 53/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

5. Вирок Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської області від 23 серпня 2019 року. Справа № 308/14602/15-к: Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83964850>.

6. Вирок апеляційного суду Житомирської області від 23 грудня 2011 року. Справа № 1/0690/4/11. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/20386611>.

Костюк Іван Іванович,

аспірант кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ

ПОСИЛЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Теоретико-практичні аспекти особливостей організації розслідувань кримінальних правопорушень неодноразово перебували в полі зору таких відомих українських учених, як Л. І. Аркуш [1], В. З. Багинського [2], Д. А. Бондаренка [3], В. К. Весельського [4], А. Ф. Волобуєва [5], О. О. Дудорова [6], В. А. Журавля [7], О. С. Задорожного [8], А. Н. Колесниченка [9], В. О. Коновалової [10], О. В. Курмана [11], Є. Д. Лук'янчикова [12], Г. А. Матусовського [13], Я. Є. Мишкова [14], М. В. Салтєвського [15], С. О. Сафронова [16], А. В. Старушкевича [17], Р. Л. Степанюка [18], В. В. Тіщенко [19], С. С. Чернявського [20], В. Ю. Шепітька [21] та інших. Такий особливий інтерес до цієї тематики обумовлений не лише рівнем її важливості у суспільстві, а й потребами правоохоронної практики у вирішенні проблемних питань, що стосуються запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень віднесених до компетенції уповноважених органів правопорядку.

Науково-практичні розробки зазначених авторів, без заперечень, мають важливе значення для подальших досліджень у вибраному напрямку. Проте, окремі питання із цієї діяльності залишаються бути дискусійними та потребують додаткових наукових пошуків та шляхів практичного їх вирішення. До цих досліджень, з урахуванням емпіричних даних, ми відносимо особливості розслідування підвищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, вчиненого в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці.

Насамперед актуальність цієї тематики полягає у тому, що на сучасному етапі розвитку Української державності, одним із основних завдань є та залишається посилення законності у діяльності військових формувань, через здійснення належного контролю за дотриманням військової дисципліни, обороноздатності та боєготовності

військовослужбовцями. Цей наратив прослідковується й у положеннях Стратегії національної безпеки України [22], де до пріоритетних напрямків забезпечення національної безпеки та оборони країни, було віднесено посилення спроможностей Збройних Сил України, інших органів сектору безпеки і оборони, а також захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень.

У цьому контексті, визначальне місце у системі заходів із гарантування положень, що регулюють питання військової дисципліни належить розділу XIX закону України про кримінальні правопорушення [23], нормами якого, була визначена кримінальну відповідальність за вчинення правопорушень проти встановленого законодавством порядку особами, які проходять військову службу. Складність цього питання полягає у тому, що існуючи як явище соціального характеру, злочинність не лише пристосувалася до сучасних реалій в усіх сферах суспільного життя, вона без особливих зусиль оволоділа новими способами вчинення суспільно небезпечних діянь. Саме тому, починаючи з 2014 року, фактично кожне нормативне положення Особливої частини КК України, що визначає військові кримінальні правопорушення, зазнало змін та доповнень. Ця обставина, як наслідок, спричинила дискусії щодо криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень, родовим об'єктом яких є законодавчо визначений порядок проходження військової служби, а також викликала певні труднощі у розробці відповідних криміналістичних рекомендацій щодо їх розслідування.

Ураховуючи наведеного, у подальшому, на науковому рівні слід приділити окрему увагу питанням розробки теоретичних положень та практичних рекомендацій, що розкривають процесуальні й криміналістичні особливості розслідування перевищення військовою службовою особою влади чи службових повноважень, вчиненого в умовах воєнного стану або в бойовій обстановці. Необхідність дослідження наведеної проблематики не лише сприятиме формулюванню науково обґрунтованих пропозицій щодо ефективного розслідування кримінального правопорушення передбаченого ст. 426-1 КК України, а й надасть додаткові гарантії посилення спроможності державних правоохоронних інституцій у протидії кримінально карним діянням, які порушують встановлені законом організаційно-правові засади забезпечення національної безпеки та оборони України.

Список використаних джерел

1. Аркуш Л. І. Основи методики виявлення і розслідування організованої злочинної діяльності при наявності корумпованих зв'язків: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. Харків, 2002. 19 с.

2. Багинський В. З. Основні питання методики розслідування розкрадань (ст. ст. 84, 86 Кримінального кодексу України), які відбуваються в умовах економічних перетворень: Автореф. дис...

канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. Харків, 1999. 20 с.

3. Бондаренко Д. А. Злочини, пов'язані з використанням владних та інших повноважень: особа злочинця як елемент криміналістичної характеристики. *Вісник Запорізького інституту внутрішніх справ*. 2000, № 2. С. 214–218.

4. Весельський В. К. Криміналістична характеристика злочинів. *Право України*. 2001, № 5. С. 112–114.

5. Волобуєв А. Ф. Проблеми методики розслідування розкрадань майна в сфері підприємництва. Монографія. Харків: Видавництво університету внутрішніх справ, 2000. 336 с.

6. Дудоров О. О. Злочини у сфері господарської діяльності: кримінально-правова характеристика: Монографія. Київ: Юридична практика, 2003. 924 с.

7. Журавель В. А. Криміналістична характеристика злочинів: реальність чи ілюзія? *Правничий часопис Донецького університету*. 2001, № 1. С. 56–60.

8. Задорожний О. С. Криміналістична характеристика ухилень від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів та основні положення їх розслідування: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09. / Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2006. 18 с.

9. Колесниченко А. Н. Загальні положення методики розслідування окремих видів злочинів. Харків, 1976. 92 с.

10. Колесниченко А. Н., Коновалова В. О. Криміналістична характеристика злочинів. Харків: Вища школа, 1985. 94 с.

11. Курман О. В. Методика розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. Харків, 2002. 20 с.

12. Лук'янчикова Є. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. Київ: Національна академія внутрішніх справ України, 2005. 360 с.

13. Матусовський Г. А. Економічні злочини: криміналістичний аналіз. Харків: Консум, 1999. 480 с.

14. Мишков Я. Є. Методика розслідування хабарництва: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого. Харків, 2005. 18 с.

15. Салтевський М. В. Основи методики розслідування злочинів, скоєних з використанням ЕОМ: Навчальний посібник. Харків: Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого, 2000. 35 с.

16. Сафронів С. О. Методика розслідування умисного заподіяння тяжких і середньої тяжкості тілесних ушкоджень: Науково-практичний посібник. Харків: «С.А.М.», 2003. 175 с.

17. Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів: Навчальний посібник. Київ: НТВ «Правник» Національна академія внутрішніх справ України, 1997. 41 с.

18. Степанюк Р. Л. Методика розслідування злочинів, пов'язаних з порушенням бюджетного законодавства: Автореф. дис.... канд. юрид. наук / 12.00.09. Харків: Національний університет внутрішніх справ України. 2004. 19 с.

19. Тищенко В. В. Корисливо-насильницькі злочини: криміналістичний аналіз: Монографія. Одеса: Юридична література, 2002. 360 с.

20. Чернявський С. С. Криміналістичні аспекти розкриття економічних злочинів. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики. Бюлетень Київського Інституту внутрішніх справ МВС України*. 2001, № 6. С. 166–122.

21. Шепітько В. Ю. Особливості криміналістичної характеристики шахрайства. *Вісник Академії правових наук України*. Харків. 1998, №2 (13). С. 140–145.

22. Стратегія національної безпеки України. Указ Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року «Про Стратегію національної безпеки України» від 14.09.2020 № 392/2020. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

23. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

Кривонус Олександр Григорович,
викладач кафедри криміналістики
та домедичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВЧОГО ЕТАПУ ОГЛЯДУ ТРУПА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛІСНОГО НЕВИКОНАННЯ ОBOB'ЯЗКІВ З ДОГЛЯДУ ЗА ДИТИНОЮ АБО ОСОБОЮ, ЩОДО ЯКОЇ ВСТАНОВЛЕНО ОПІКУ ЧИ ПІКЛУВАННЯ

В умовах економічної нестабільності, викликаній збройною агресією російської федерації відмічається стрімке зростання злочинності в країні. Захист прав дитини та осіб, які в силу фізичних та/або психічних вад потребують особливого догляду та піклування залишається пріоритетним напрямком державної політики України.

Актуальність розкриття особливостей підготовчого етапу проведення огляду трупа, зумовлена тим, що наслідком вчинення злісного невиконання обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, в переважній більшості (75 % випадків) характеризується настанням смерті потерпілого [1, с. 451].